

RĪGĀ

2020. gada 23. oktobrī
Nr. 1-23/193_e

Tieslietu ministrijai

Informācijai:
Finanšu ministrijai

Ekonomikas ministrijai

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

Visiem adresātiem paziņošanai e-adresē

Par viedokli līdzdalības procesā par iecerētajiem
grozījumiem tiesiskās aizsardzības procesa regulējumā

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) ir iepazinusies ar Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē publicēto paziņojumu “Paziņojums par līdzdalības iespējām likumprojekta “Grozījumi Maksātnespējas likumā”, likumprojekta “Grozījumi Civilprocesa likumā” un likumprojekta “Grozījumi Komerclikumā” izstrādes procesā (līdz 2020. gada 23. oktobrim)” un papildus jau Tieslietu ministrijai iepriekš sniegtajam viedoklim par iecerēto izmaiņu ietekmi uz nodrošinātā kreditora statusu pauž šādu viedokli.

Likumprojekts “Grozījumi Maksātnespējas likumā” citastarp paredz izmaiņas tajā, kas ir tiesīgs pieteikt tiesiskās aizsardzības procesu, cik ilgi un kad tiek garantēta aizsardzība pret kreditoriem nolūkā atveseļot uzņēmumu, kā arī par tiesiskās aizsardzības plāna (turpmāk – plāns) apstiprināšanu, ieviešot pieeju, ka vienas grupas kreditori var apstiprināt plānu bez otras grupas kreditoru piekrišanas. Piemēram, nenodrošinātie kreditori var apstiprināt plānu bez nodrošināto kreditoru atbalsta. Šobrīd nepieciešama abu grupu piekrišana.

Pievēršam uzmanību, ka piedāvātais risinājums nevar garantēt nodrošinātā kreditora likumīgās tiesības pretendēt uz viņa prasījuma apmierinājumu vismaz parādnieka ieķīlātās mantas vērtības apmērā, kas viennozīmīgi palielinās kredītrisku un attiecīgi negatīvi ietekmēs kredītu pieejamību un samaksu par kredītu resursu izmantošanu. Tādējādi atteikšanās no nodrošinātā kreditora tiesībām lemt par tam saistošā tiesiskās aizsardzības pasākuma plāna apstiprināšanu var radīt tautsaimniecības izaugsmes tempa samazinājumu. Izdarot izvēli, ir jāņem vērā, ka Latvijā un arī Eiropā kopumā kredītiestādes ir galvenais aizdevumu izsniedzējs – finansējuma nodrošinātājs tautsaimniecībai, kā arī fakts, ka juridisko personu maksātnespējas procesos 60 procentos gadījumu procesu pabeidz ar atzinumu, ka mantas nav. Nebūtu atbilstoši, ka tiesiskās aizsardzības process veicina aktīvu nobēdzināšanu.

Asociācija saprot, ka Eiropas Savienības tiesību akti paredz ieviest ieteikumu, kas ļautu pēc parādnieka pieprasījuma noteikt pār-kategoriju piespiedu pasākumus, tas ir, tiesām apstiprināt arī tos pārstrukturēšanas plānus, kurus nav apstiprinājusi viena kreditoru grupa (piemēram, nodrošinātie kreditori), un piemērot plāna noteikumus arī tai kreditoru grupai, kas plānu nav apstiprinājusi. Norādāms, ka Eiropas Savienības tiesību akti nacionālā līmenī neliedz paredzēt, ka nepiekrītošās ietekmētās kreditoru grupas prasījumi tiek pilnībā apmierināti ar tādiem pašiem vai līdzvērtīgiem līdzekļiem, ja zemākas prioritātes kategorijai, saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu, ir paredzēts saņemt kādu maksājumu vai saglabāt kādu daļību, kas Asociācijas ieskatā varētu novērst netaisnīgo nelabvēlīgo nodrošināto kreditoru interešu ietekmi.

Asociācijas ieskatā plāna apstiprināšanai pār-kategoriju piespiedu piemērošanas ceļā likumprojektā noteiktie kritēriji nav pietiekami. Asociācija aicina precizēt likumprojektā piedāvāto 42.panta 3.¹ daļu, ieviešot līdzsvaru starp kreditoru grupu interesēm un izslēdzot iespēju nenodrošinātajiem kreditoriem iedzīvoties uz nodrošinātā kreditora rēķina. Piedāvājam 42.panta 3.¹ daļas 2. punktā paredzēt, ka tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu var apstiprināt vismaz viena kreditoru grupa, kuras prasījumu apmērs veido ne mazāk kā 50 procentus no to kreditoru, kas tiesīgi piedalīties plāna saskaņošanā, prasījumu apmēra, izņemot tādu kreditoru grupu, kura pēc parādnieka kā darbību turpinoša uzņēmuma vērtēšanas vai parādnieka maksātnespējas procesa gadījumā nesaņemtu nekādu maksājumu, vai nesaglabātu nekādu daļību. Turklāt, vērtējot maksājumu saņemšanas un daļības saglabāšanas varbūtību nenodrošināto kreditoru grupā, nav ņemami vērā iespējamie maksājumi likuma 118.panta otrajā, trešajā vai ceturtajā daļā norādītajiem prioritārajiem nenodrošinātajiem kreditoriem vai tiem saglabāta daļība. Aicinām arī izvērtēt, vai attiecīgajā punktā paredzētais kritērijs "saglabātu daļību" atbilst kopējai koncepcijai.

Attiecībā uz iespēju apstiprināt neadekvātu samazinājumu, kas skartu nodrošinātā kreditora tiesības uz ķīlu vai to ekvivalentu naudā, likuma 40.panta ceturtais daļas 15.punkts prasa plānā norādīt pamatojumu tam, ka plānu nesaskaņojušo kreditoru ieguvums, īstenojot tiesiskās aizsardzības procesu, ir vismaz tikpat liels kā gadījumā, ja plāna apstiprināšanas brīdī parādniekam tiktu pasludināts maksātnespējas process. Tā kā likumprojektā paredzēts šo normu papildināt ar noteikumu par piemērotu labāko alternatīvo scenāriju, ja netiktu īstenots plāns, pieņemam, ka praksē kritērijs būs ieķīlātās mantas tirgus vērtība. Līdz ar to pieņemam, ka nodrošinātā kreditora prasījuma samazinājums varētu būt attiecināts tikai uz faktiski nesegto kredīta daļu (kredīts – ieķīlātās mantas tirgus vērtība), ja vērtība noteikta pareizi un atbilstoši, ņemot vērā risku, tad nav skaidrs, kā nodrošinātie kreditori to varētu apstrīdēt.

Papildus minētajam izsakām vēl arī citus komentārus par likumprojektu:

- a. Likumprojekts paredz, ka par plāna uzraugošo personu bez maksātnespējas administratora un zvērināta revidenta var būt arī jebkura fiziska persona, kas uzturas Latvijā un kurai ir vadītāja, ekonomista vai finanšu speciālista pieredze. Personai nav noteiktas nekādas reputācijas, sodāmības neesamības vai interešu konflikta novēršanas prasības. Turklāt šo personu izvēlas pats parādnieks. Šāda pieeja nav atbalstāma.
- b. Likumprojekts paredz, ka aizsardzības periods ir divi mēneši, tomēr tiesa var to pagarināt līdz sešiem mēnešiem. Ierosinām noteikt, ka pagarināt var tikai tad, ja pirms attiecīgā lēmuma pieņemšanas ir uzklauti nozīmīgākie kreditori, ir veikts uzņēmuma

turpmākas pastāvētspējas izvērtējums, kā arī šāds pagarinājums būtu akceptējams tikai sarežģītos procesos, piemēram, ja runa ir par mazu un vidēju komersantu (kritērijus skatīt, piemēram, Finanšu instrumentu tirgus likuma 55.¹¹ pantā).

- c. Lūdzam precizēt likumprojektā piedāvāto 40.panta otrās daļas pirmo teikumu, proti, vai plāna izstrādes termiņu skaitīšanā ir pareizi noteikts sākuma punkts – aizsardzības perioda beigas un vēl divi mēneši. Nav skaidrs, kāds ir uzņēmuma statuss attiecībā ar kreditoriem šajos papildu divos mēnešos.
- d. Lai nodrošinātu interešu līdzsvaru pār-kategoriju piespiedu pasākumu gadījumā, pēc tam, kad plāns ir saskaņots, jāparedz, ka uzraugošo personu saskaņo ar nepiekrītošo kreditoru grupu. Bez uzraugošās personas šajā gadījumā nevarētu iztikt.

Asociācija kopumā neiebilst pret tiesiskās aizsardzības procesa uzlabošanu, jo līdz šim veiksmīgu piemēru ir bijis maz. Pieņemam, ka iemesls tam ir nevis slikts tiesiskais regulējums, bet gan uzņēmējdarbības vispārējā kultūra, kas liecina, ka uzņēmuma ilgtermiņa pastāvēšana, ilgtspēja un pietiekams pašu kapitāls nav prioritāte, salīdzinot ar iespēju gūt ātru peļņu vai par katru cenu, uz kreditoru rēķina, pat prettiesiski, pasargāt (atgūt) savus ieguldījumus uzņēmumā.

Ar cieņu

valdes loceklis

Jānis Brazovskis

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Edgars Pastars, edgars.pastars@financelatvia.eu